



Příprava na vyučování oboru Člověk a jeho svět s cíli v oblastech EV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Na chvíli motýlem
Stručná anotace učební jednotky	<p>Co všechno potřebují motýli k životu? Líhne se motýl z housenky anebo z kukly? Nabízí naše školní zahrada místo, kde mohou žít motýly? S dětmi si prožijeme životní cyklus motýla, společně se zamyslíme, co všechno v jednotlivých fázích motýl potřebuje, a zkusíme najít, zda se jim u nás na zahradě daří.</p> <p>Hlavní myšlenka: Všichni motýli si zaslouží ke svému životu kousek přírody, který jim člověk zanechá, nabídne.</p>
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci se dokáží soustředit na poslouchání delšího textu.
Časový rozsah učební jednotky	90 minut
Věk žáků (ročník)	2. ročník



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
						Ano	Ano
Vyučovací obor(y)	Člověk a jeho svět <i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i> <ul style="list-style-type: none"> Žák pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. 						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<i>Cíle vzdělávání</i> <ul style="list-style-type: none"> Učební jednotka podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. <i>Klíčové kompetence</i> <ul style="list-style-type: none"> Žák formuluje své myšlenky a názory. Žák naslouchá promluvám druhých lidí, účinně se zapojuje do diskuze, obhájí svůj názor. Žák chápe základní ekologické souvislosti. 						
Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit	EV <ul style="list-style-type: none"> Žák přizpůsobí své chování k živým organismům na základě vyhodnocení jejich základních potřeb (je rozvíjeno). Žák uvede jednoduché příklady závislosti organismu na prostředí, na příkladech různých organismů vysvětlí princip proměn v závislosti na prostředí a čase (metamorfóza). Čtenářství <ul style="list-style-type: none"> Žák se při četbě vyprávěcího textu vžívá do prostředí a postav. 						



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle učební jednotky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žák vlastními slovy vyjádří, co motýl potřebuje ke svému životu od vajíčka přes larvu, kuklu až po dospělce. • Žák popíše, jak se cítil, když se stal housenkou, kuklou a dospělým motýlem. • Žák najde v přírodě místo, které motýl potřebuje k životu. <p><i>Dovednostní cíle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák předvádí motýla v různých vývojových stádiích. • Žák se soustředí na čtení textů. • Žák své prožitky sdílí s ostatními. <p><i>Znalostní cíle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák popíše vývoj motýlů od vajíčka po dospělce.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Každý žák nakreslí místo pro svého motýla na PL. • Děti vyhledají vhodné místo pro motýly na školní zahradě a zdůvodní, proč nalezené místo motýl potřebuje k životu.
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Úvodní motivace – Vyprávění příběhu (10 min)</p> <p>Učitel přijde do třídy, na ruce bude mít připevněného motýla z papíru, a řekne krátký příběh o tom, jak na jaře, když začínají sluneční paprsky prohřívát přírodu, probouzí tím různá zvířata i motýly.</p> <p>„Tuhle babočku jsem děti našla na okně na půdě. Snažila se vši silou dostat ven. Zprvu jsem ji nechtěla brát do ruky, abych jí neublížila. Tak jsem otevřela okno, aby mohla ven. Nevedlo se jí to, zdálo se mi, že byla po zimě zesláblá. Nakonec jsem sebrala odvahu a pomalu a opatrně jsem babočku vzala do ruky. Natáhla jsem ruku z otevřeného okna, rozevřela dlaň a čekala, až se babočka vydá do světa. Chvilíčku jsem ji pozorovala, jak se nechává unášet větrem, jak si s velkou lehkostí užívá jarního vánku. Když se mi začala ztrácet z dohledu, napadlo mě, že vlastně nevím, kam letí a co jí tam čeká,?“</p> <p>Kam děti myslíte, že letěla? Co taková babočka bude potřebovat</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ke svému životu?“ Chtěli byste se jí na něco zeptat?

2. Evokace – ideální motýlí místo (10 min)

Děti se zamyslí, jaké místo potřebuje motýl k životu, kde se narodí, kde vyrůstá, až doroste v krásného motýla? Co vše by na tom místě měl mít? Co všechno motýl potřebuje k životu?

Děti dostanou pracovní list ve tvaru motýla (Příloha A), kam své nápady zapíší nebo zakreslí. Následuje krátké sdílení.

3. Uvědomění si významu informací – život motýla (20 min)

Děti si prožijí jednotlivé vývojové fáze motýla a dozví se tak, co motýl potřebuje k životu od vajíčka až po dospělé pomocí čteného textu. Učitel čte text (Příloha B), ve kterém budou postupně popsána jednotlivá stádia a co ta stádia potřebují ke svému životu. Vajíčko, stádium larvy, kukly a dospělé si děti prožijí pomocí dramatizace.

Na začátku čtení učitel děti seznámí s tím, co bude následovat. Požádáme je, aby zapojily co nejvíce svou fantazii, aby si představovaly vše, co bude lektor číst, a zkusily si v tichosti život motýla prožít. Pokud budou potřebovat, mohou zavřít oči. Děti si najdou v místnosti místo, kde se budou cítit dobře, ale v takové vzdálenosti, aby lektora slyšely.

Pomůcky:

- vajíčka – (lavice jako lístek, kam nakladla samička vajíčka, bezpečně nakladená vajíčka)
- housenky (jídlo – hlávkový nebo ledový salát, talíře)
- kukly (látky, do kterých se děti můžou zabalit)
- dospělý motýl (džus, kelímky, brčka, vystřižené kytičky)

4. Sdílení (10 min)

Učitel s dětmi utvoří kroužek a sdílí s nimi jejich pocity z dramatizace čteného textu. Možné otázky:

- Jaká část života motýla se vám líbila?
- Byla nějaká část motýlího života, která vám byla nepřijemná?





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Jak jste se cítily, když jste byly housenkou, kuklou, dospělým motýlem?
- Kde se bude cítit dobře housenka, kukla, dospělý motýl?
- Kde by se dospělému motýlovi asi nelíbilo?

5. Reflexe (10 min)

Děti si vystříženého motýla s nakreslenými nebo napsanými informacemi z evokace nalepí na čtvrtku. Na čtvrtku nebo i do obrázku motýla mohou doplňovat, co motýl potřebuje k životu. Mohou opět kreslit i psát. Děti tak svému motýlovi vyrobí prostředí, kde se motýl bude cítit bezpečně a kde bude moci žít.

Pomůcky:

- PL ve tvaru motýla z druhé aktivity
- bílá čtvrtka
- lepidlo

6. Vyhledávání místa pro motýly (10 min)

Po kreslení a psaní se děti půjdou podívat na školní zahradu a pokusí se najít místo, kde by se motýlům líbilo a vlastními slovy vysvětlí proč. Co vše na tom místě motýl ke svému životu má a nebude mu to chybět a co mu případně na zahradě chybět může.

7. Louka jako galerie (10 min)

Nakreslená místa pro motýly děti mohou umístit na jedno místo, kde vytvoří galerii velké louky.

Seznam příloh

Příloha A – Pracovní list *Motýl*

Příloha B – Text





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Eva Stebelská, Mgr. Markéta Pézlová ZŠ Vrané nad Vltavou U Školy 208, 252 46 Vrané nad Vltavou</p>
<p>Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p>Úvodní motivace vzbudila u dětí zvědavost, velký zájem o to, co bude následovat.</p> <p>Osvědčilo se zařazení sdílení pocitů a nových informací po aktivitě č. 3. Je vhodné zařadit otázky přímo na pocity dětí a poté se ptát konkrétně na to, co motýl potřebuje za prostředí v jednotlivých fázích vývoje.</p> <p>Osvědčilo se nabídnout dětem možnost psát i kreslit.</p> <p>Velmi dobře fungovala poslední aplikační část, kdy každé dítě hledá přímo v terénu vhodné místo pro motýla, domnívám se, že je to důležitá část, která by v jednotce měla mít své místo.</p>
<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>Po zadání evokační aktivity se objevilo více dotazů od dětí, aby si ujasnily, co mají dělat. Sdílení informací po evokační aktivitě probíhalo v rušnější atmosféře, pro děti bylo náročnější vyslechnout všechny nápady od ostatních.</p> <p>V průběhu čtení, které je zdrojem informací, byly děti občas neklidné a málo soustředěné, bylo náročnější udržet jejich pozornost na čtený text.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>Pro přehlednost by bylo možné mít na tabuli nakresleného velkého motýla, do kterého by lektor mohl zapisovat nápady dětí a případně kolem motýla instrukce.</p> <p>Při dramatizaci je nutné počítat s pomalejším čtením</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

textu, aby si vše děti dokázaly představit. Průběžně je můžeme upozorňovat, co je v textu zvlášť hodné pozornosti.

Na začátku po krátké motivaci dát dětem prostor: na co by se chtěly motýla zeptat.





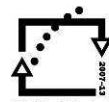
evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE

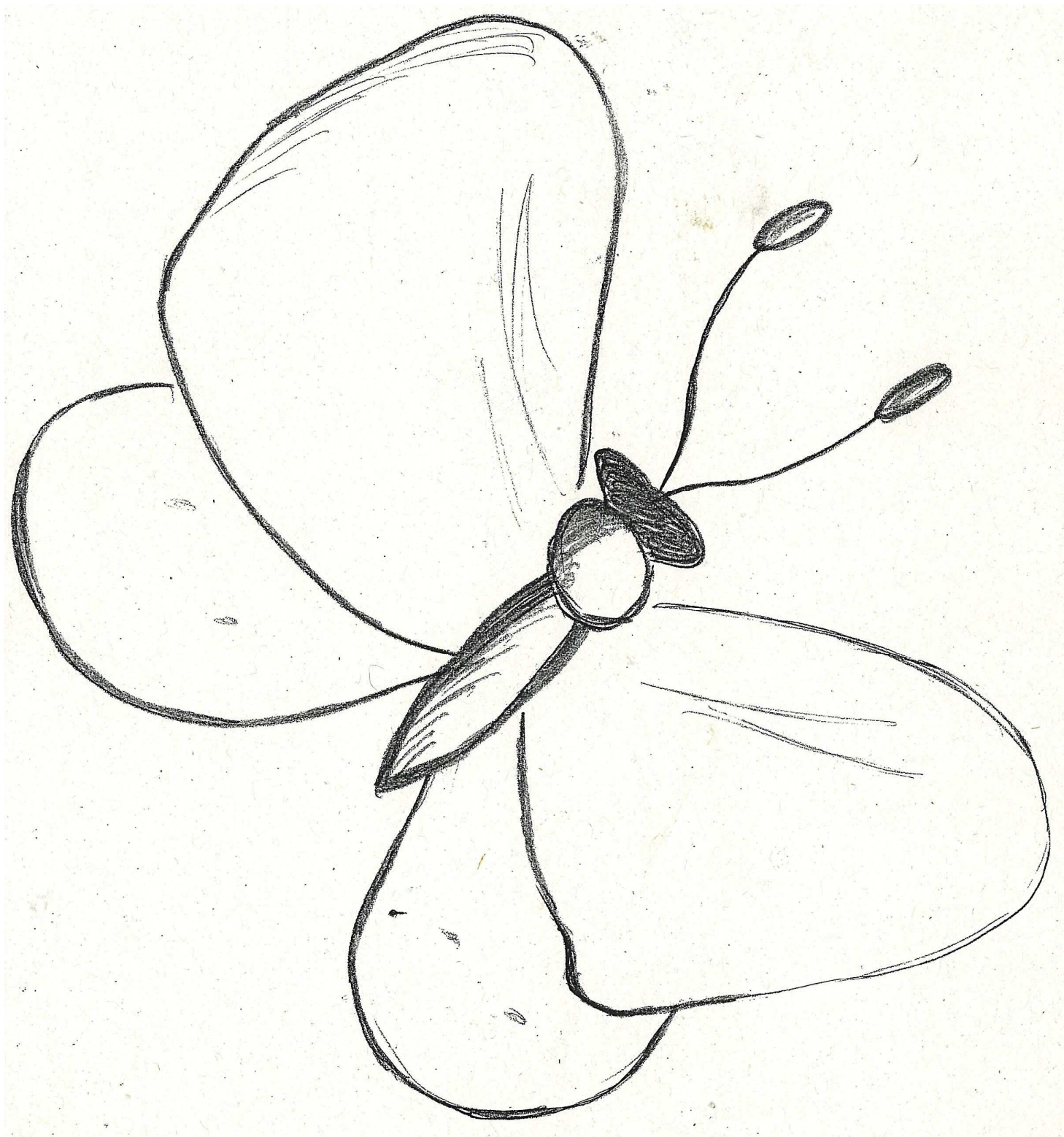


MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text

„Zavřete oči a představte si, že jste na louce. Okolo vás roste spousta lučňích kvítí, je teplý jarní den.“

Vajíčko

Rozhlížím se a vidím kolem sebe samé malé kuličky. Hm... já se líhnu z malinkatého vajíčka, které moje mamka nakladla s mnoha dalšími vajíčky na spodní stranu listů rostlin. Takhle na spodní straně listu je mi dobře, jsem schovaný, myslím, že mě nikdo z ostatních zvířat nenajde.

Housenka

Teplé paprsky jarního sluníčka na mě svítí a já se začínám klubat, to jsem zvědavý, jak budu vypadat ...

H..., koukám kolem sebe, ale žádná křídla nevidím, kde jsou? Pomalu se klubu dál a hm... žádná křídla, stala se ze mě... housenka. Jsem strašně malinká asi jako to malá kulička. Snad ještě vyrostu. Taky se už můžu pohybovat, sice se jen plazím, ale alespoň něco (děti se mohou plazit). Na hlavě mám malé čelisti. Těmi dokážu zlikvidovat list rostliny až obdivuhodně rychle. Žeru celkem dost, protože potřebuju růst, aby ze mě byla velká housenka. A tak pojídám a pojídám spoustu lístků a rostlinek... děti jedí salát, který lektor roznese na talířích do vhodné vzdálenosti od housenek).

Taky je dobré, když svítí sluníčko a je teplo, ráda se vyhřívám, daří se mi rychleji růst, je mi dobře, a také se daří růst rostlinkám, které požívám. Občas je dobré, aby zapršelo, vodu potřebuji tak jako každý živočich.

Dívám se na sebe, že rostu a kůže mi začíná být těsná. Svléknu ji (děti by mohly svléknout mikinu) a mohu v jídle pokračovat, sním toho skutečně hodně. (opět se děti jdou najíst – mohly by najít jiné talíře, trošku dál od těch, co snědli před tím).

Být housenkou je ale těžký život. Kde kdo by si mě dal k obědu, například takový kosák, ale i pavouk nebo vos. Ale já mám na sobě mnoho chloupků, které mě chrání, protože ty jim nechutnají.

Kukla

Už jsem asi 5 cm dlouhá, upletu si kolem sebe velmi pevný a tvrdý kabát. Na druhém konci než mám hlavu, si vytvořím háček a pevně se tímto háčkem na konci těla zavěším někam na rostlinu a stane se ze mě kukla. Hledám si nějaké vhodné místo, nejlépe někde pod listem, aby mě nikdo neviděl a nenašel (děti se zabalí do kusu barevné látky a poslouchají čtení o kukle).

Nějaký čas si jen tak visím, visím a visím. V kukle jsem celkem dlouho, je hodně pevná a tvrdá. V kukle se ze mě zatím vyvíjí úplně jiný živočich: bude ze měmotýl.





INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

No vždyť se tam úplně celý změním. Pomalu mi narostou dlouhé nohy. Jsou velmi zvláštní, mohu je používat nejen k chůzi nebo uchycení se, ale také k ochutnávání. Když tedy usednu na květinu, vím, zda mi bude chutnat nebo ne. Taky mi naroste rolovací sosák. Nemám sice nos, ale dvě tykadla, kterými velice dobře cítím. Pomaličku se mi začínají tvořit křídla. Už se nemůžu dočkat...

Motýl – dospělec

Něco slyším, připomíná mi to praskání.... Že by už nastal můj motýlí čas? Ano, začíná mi praskat obal kukly a já z něj lezu ve své nové podobě. Na začátku jsem velmi jemný, vlhký a pomačkaný, jako zmuchlaný vlhký hadřík. Musím se hodně zhluboka nadechnout, tím napumpuji vzduch do žilek ve svých křídlech, aby se mi pěkně vypnula a uschla. Vykuklení je pro mne hodně náročné, a proto si potřebuji před prvním letem odpočinout.

Všiml jsem si, že na jiném lístku dál ode mě se vyklubal jiný motýl. Sleduju jeho křídla. Má na nich zářivé barevné drobné šupinky, vypadají jak tašky na střeše, jak jsou krásně poskládané. (Pokud nám někdo nešetrně chytí křídla, zůstanou mu šupinky na prstech a je po naší kráse, proto je pro nás lepší, když se nás lidé budou jen pozorovat.)

Nejraději létám tam, kde kvete mnoho květin a kvetoucích voňavých keřů na okrajích luk nebo cest, na loukách, v zahradách, v parcích. Jako denní motýl hledám potravu v příjemně vonících květinách, protože jejich květy obsahují mnoho sladkého nektaru, kterým se živím. Používám k tomu dlouhý sosák, který mohu srolovat do malého kolečka, aby mi při letu nepřekážel. Vyhledávám i menší kaluže, kde se mohu napít a nepohrnu ani spadlým ovocem. (brčko a sladký džus, vodu a jablko pro děti).

Zima je pro mne těžkým obdobím. Nejčastěji ji přečkávám celá ztuhlá někde ve štěrbině pod kůrou stromu nebo pod omítkou, ráda se schovám i na půdě nebo v garáži. Na jaře mě první teplo od sluníčka probudí a vyletím ven hledat nějakou potravu. Kolikrát tou dobou uvíznu na okně pod záclonou a tak čekám, až mi nějaký človíček pomůže opatrně ven.

